Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

11 päivänä kesäkuuta 2020*

Muutoksenhaku – Henkilöstö – Avoin kilpailu – Kokeita koskevan osallistumisoikeuden epääminen – Hallinnon mahdollisuus täydentää osallistumisoikeuden epäämisestä tehdyn päätöksen perusteluja tuomioistuimessa – Mahdollisuuden edellytykset – Poikkeukselliset tapaukset – Perustelujen puuttumisen käsite

Asiassa C-114/19 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, jonka on pannut vireille 8.2.2019

Euroopan komissio, asiamiehinään B. Mongin ja G. Gattinara,

kantajana,

ja jossa vastapuolena on

Danilo Di Bernardo, kotipaikka Bryssel (Belgia), edustajinaan asianajajat S. Orlandi ja T. Martin,

kantajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot (esittelevä tuomari) sekä tuomarit M. Safjan, L. Bay Larsen, C. Toader ja N. Jääskinen,

julkisasiamies: P. Pikamäe,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 22.1.2020 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan komissio vaatii valituksellaan unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen 29.11.2018 antaman tuomion Di Bernardo v. komissio (T-811/16, ei julkaistu, EU:T:2018:859; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla tämä kumosi kokeisiin perustuvan avoimen

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

kilpailun EPSO/AST-SC/03/15 valintalautakunnan 10.8.2016 tekemän päätöksen olla merkitsemättä Danilo Di Bernardon nimeä varainhoidon tuen alan palkkaluokan SC 1 sihteerien/virkailijoiden varallaololuetteloon (jäljempänä riidanalainen päätös).

Asian tausta ja riidanalainen päätös

2 Vuonna 2015 järjestettiin avoin kilpailu EPSO/AST-SC/03/15 varallaololuetteloiden laatimiseksi ”sihteerien/virkailijoiden (SC 1 ja SC 2)” palvelukseen ottamiseksi kolmella alalla, muun muassa varainhoidon tuen alalla.

3 Kokeen läpäisemisen lisäksi tätä avointa kilpailua koskevan kilpailuilmoituksen (jäljempänä kilpailuilmoitus) liitteessä II olevassa 2 kohdassa varainhoidon tuen alalla edellytyksenä oli ”ylemmän perusasteen ja keskiasteen koulutuksen suorittamisesta annettu tutkintotodistus, joka antaa oikeuden keskiasteen jälkeiseen koulutukseen, sekä sen jälkeen hankittu vähintään kolmen vuoden pituinen työkokemus pääasiassa työtehtäviin liittyvältä alalta”.

4 Kilpailuilmoituksen VI jaksossa todettiin, että valintalautakunta tarkistaa nämä edellytykset arviointivaiheen kokeiden jälkeen hakijoiden sähköiseen hakemukseensa liittämien todistusasiakirjojen avulla.

5 Koska Di Bernardo oli ilmoittautunut hakijaksi kyseiseen avoimeen kilpailuun erikoisalanaan varainhoidon tuki, hän esitti todisteet pätevyydestään ja työkokemuksestaan ja osallistui kilpailuilmoituksessa määrättyihin alkukarsinta- ja arviointivaiheen kokeisiin.

6 Euroopan henkilöstövalintatoimisto (EPSO) ilmoitti Di Bernardolle 14.9.2015 päivätyllä sähköpostiviestillä, että kyseessä olevan avoimen kilpailun valintalautakunta toivoi saavansa lisätietoja Di Bernardon hakemuksensa 2, 5 ja 6 kohdassa mainitsemasta työkokemuksesta. Valintalautakunta pyysi toimittamaan erityisesti edellisten työnantajien allekirjoittamat asiakirjat, joissa kuvataan yksityiskohtaisesti Di Bernardon kyseisissä työsuhteissa hoitamat työtehtävät, sekä jäljennökset työsopimuksista, joista selvästi ilmenee näiden työsopimusten alkamis- ja päättymisajankohdat.

7 Di Bernardo lähetti 15.9.2015 päivätyllä sähköpostiviestillä lisää hakemuksensa 2, 5 ja 6 kohtaa koskevia todistuksia.

8 EPSO vastasi Di Bernardolle 17.9.2015 päivätyllä sähköpostiviestillä, että kyseessä olevan avoimen kilpailun valintalautakunta ”pyysi toimittamaan hakemuksen 2, 5 ja 6 kohtaan yksityiskohtaiset työtehtävien kuvaukset, joissa on työnantajan allekirjoitus”.

9 Di Bernardo ilmoitti 18.9.2015 päivätyllä sähköpostiviestillä, ettei hänellä ollut esittää tällaisia kuvauksia hakemuksensa 5 ja 6 kohtaan. Hän täsmensi, että italialainen yritys, jonka palveluksessa hän oli ollut, oli lopettanut toimintansa ja ettei hän siten kyennyt toimittamaan näitä asiakirjoja. Hän esitti tässä yhteydessä jäljennöksen Italian kansallisista työehtosopimuksista, joihin sisältyi virallinen kuvaus eri työsopimuksiin, muun muassa omaansa, liittyvistä työtehtävistä, sekä kyseisen italialaisen yhtiön kaksi kirjettä ja sen kanssa tehdyn työsopimuksen.

10 Di Bernardo toimitti toisella 18.9.2015 päivätyllä sähköpostiviestillä EPSOlle yksityiskohtaisen kuvauksen työtehtävistään, jotka liittyvät hänen hakemuksensa 2 kohdassa mainittuun työkokemukseen.

11 EPSO ilmoitti Di Bernardolle 27.10.2015 päivätyllä kirjeellä päätöksestään olla sisällyttämättä hänen nimeään kyseessä olevan avoimen kilpailun läpäisseiden hakijoiden luetteloon sillä perusteella, että hänen hakemuksensa 1–7 kohdassa mainittu työkokemus ei täyttänyt vaatimusta vähintään kolmen vuoden pituisesta työkokemuksesta pääasiassa varainhoidon tuen työtehtäviin liittyvältä alalta, sellaisena kuin tämä vaatimus määriteltiin kilpailuilmoituksen liitteessä II olevassa 2 kohdassa.

12 Di Bernardo esitti 4.11.2015 päivätyllä kirjeellä uudelleentarkastelupyynnön kyseisen avoimen kilpailun valintalautakunnan päätöksestä.

13 Valintalautakunta ilmoitti Di Bernardolle riidanalaisella päätöksellä, että se oli uudelleentarkastelun jälkeen päättänyt vahvistaa 27.10.2015 päivätyllä kirjeellä ilmoitetun päätöksen. Se totesi, että se oli ennen työnsä aloittamista määrittänyt tietyt valintaperusteet arvioidakseen, vastasivatko hakijoiden koulutus ja työkokemus täytettävien toimien edellyttämiä pätevyysvaatimuksia. Valintalautakunta täsmensi Di Bernardolle, että ”[se oli] hänen hakemuksen 2, 5 ja 6 kohdassa mainitusta työkokemuksesta esittämänsä todistukset tutkittuaan todennut, etteivät nämä asiakirjat vahvistaneet, että hänen työkokemuksensa oli kertynyt pääasiassa kyseisiin työntehtäviin liittyvältä alalta, kuten kilpailuilmoituksessa edellytettiin”.

Unionin yleisessä tuomioistuimessa nostettu kanne ja valituksenalainen tuomio

14 Di Bernardo vaati ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 18.11.2016 saapuneessa kanteessa riidanalaisen päätöksen kumoamista ja hänelle aiheutuneen vahingon korvaamista.

15 Unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi valituksenalaisessa tuomiossa perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä koskevan kanneperusteen, kumosi riidanalaisen päätöksen ja hylkäsi muut kanteessa esitetyt vaatimukset.

Asianosaisten vaatimukset unionin tuomioistuimessa

16 Komissio vaatii valituksessaan, että unionin tuomioistuin kumoaa valituksenalaisen tuomion, palauttaa asian unionin yleiseen tuomioistuimeen ja määrää, että ensimmäisessä oikeusasteessa ja muutoksenhakuasteessa aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

17 Di Bernardo vaatii, että valitus hylätään ja komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valituksen tarkastelu

18 Valituksensa tueksi komissio esittää kaksi valitusperustetta.

Ensimmäinen valitusperuste

Asianosaisten perustelut

19 Komissio vetoaa ensimmäisessä valitusperusteessaan siihen, että unionin yleinen tuomioistuin teki valituksenalaisen tuomion 41–53 kohdassa oikeudellisen virheen, kun se määritteli kyseessä olevan avoimen kilpailun valintalautakunnan perusteluvelvollisuuden laajuutta. Unionin yleinen tuomioistuin ei ottanut riittävästi huomioon riidanalaisen päätöksen oikeudellista ja tosiasiallista asiayhteyttä, vaikka perustelujen riittävyyttä on arvioitava kyseisen päätöksen asiayhteyden eikä pelkästään sen sanamuodon perusteella (tuomio 14.2.1990, Delacre ym. v. komissio, C-350/88, EU:C:1990:71, 16 kohta). Tämä valitusperuste jakautuu seitsemään osaan.

20 Valintaperusteiden ilmoittamisella ei ensiksikään ole perusteluvelvollisuuden kannalta samaa merkitystä kuin unionin yleinen tuomioistuin katsoi niillä valituksenalaisen tuomion 41, 45 ja 50 kohdassa olevan, minkä vahvistaa se, että Di Bernardo ei milloinkaan yrittänyt saada selville näitä valintaperusteita.

21 Toiseksi komission mukaan se, että kyseessä olevan avoimen kilpailun valintalautakunta mainitsi riidanalaisessa päätöksessään vain ne Di Bernardon työkokemuksestaan toimittamat todistukset, jotka vastasivat hakemuksen 2, 5 ja 6 kohtaa, ei suinkaan ”tarkoita”, toisin kuin unionin yleinen tuomioistuin valituksenalaisen tuomion 43 kohdassa katsoi, että valintalautakunta piti asianomaisen hakemuksensa muissa kohdissa mainitsemaa työkokemusta tarkoituksenmukaisena. Di Bernardon hakemuksen hylkääminen merkitsee päinvastoin sitä, että tämä valintalautakunta katsoi, että hän ei sen jälkeen, kun hakemuksen kaikissa seitsemässä kohdassa mainittu työkokemus oli tutkittu, täyttänyt edellytystä 36 kuukauden pituisesta merkityksellisestä työkokemuksesta.

22 Kolmanneksi unionin yleinen tuomioistuin totesi virheellisesti valituksenalaisen tuomion 48 kohdassa, että Di Bernardon esittämässä uudelleentarkastelupyynnössä mainittiin, ettei hän ollut tietoinen syistä, joiden vuoksi hänen työkokemustaan ei pidetty riittävänä.

23 Neljänneksi unionin yleinen tuomioistuin totesi virheellisesti valituksenalaisen tuomion 46 ja 47 kohdassa, että komissio ei voinut vedota oikeuskäytäntöön, jonka mukaan kilpailuissa, joissa hakijoita on paljon, valintalautakunta voi perustella hakijan valitsematta jättämisen lyhyesti.

24 Viidenneksi, toisin kuin unionin yleinen tuomioistuin valituksenalaisen tuomion 50 kohdassa totesi, valintalautakunta ei ole velvollinen ilmaisemaan valintaperusteita, jos sen käsiteltäväksi ei ole saatettu tällaista vaatimusta, sillä muuten se loukkaisi Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen liitteessä III olevassa 6 artiklassa vahvistettua valintalautakunnan työskentelyn salassapitoa koskevaa periaatetta.

25 Kuudenneksi, jos katsottaisiin, kuten unionin yleinen tuomioistuin valituksenalaisen tuomion 49–51 kohdassa teki, että Di Bernardon esittämän kaltainen täsmentämätön uudelleentarkastelupyyntö velvoittaa kyseessä olevan avoimen kilpailun valintalautakunnan esittämään yksityiskohtaiset selitykset jokaisesta hakemuksen kohdasta, tämä johtaisi siihen, että todistustaakka kilpailuilmoituksessa edellytetyn työkokemuksen olemassaolosta siirrettäisiin valintalautakunnalle. Tämä todistustaakka kuuluu kuitenkin hakijoille, kuten käy ilmi kilpailuilmoituksesta, jossa mainitaan, että ”hakijoiden sähköisessä hakemuksessa ilmoittamien tietojen oikeellisuus tarkistetaan heiltä saatujen todistusasiakirjojen avulla”.

26 Seitsemänneksi unionin yleinen tuomioistuin sekoitti valituksenalaisen tuomion 53–55 kohdassa perusteluvelvollisuuden ja riidanalaisen päätöksen aineellista lainmukaisuutta koskevien perustelujen hyväksyttävyyden. Osoituksena tästä sekaannuksesta komissio pitää sitä, että unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 53 kohdassa, että valintaperusteet olivat välttämättömiä sen arvioimiseksi, oliko kyseessä olevan avoimen kilpailun valintalautakunta työkokemusta arvioidessaan ”ylittänyt harkintavaltansa rajat”. Komissio pitää huomionarvoisena lisäksi sitä, että kun unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 54 ja 55 kohdassa, että riidanalaista päätöstä ei ollut perusteltu riittävästi, syynä ei ollut se, että hakija ei voinut sen perusteella saada selville menettelyn ulkopuolelle sulkemisen syitä, vaan se, että päätös esti hakijaa esittämästä muita tämän päätöksen lainmukaisuutta koskevia väitteitä.

27 Di Bernardo katsoo, että kaikki ensimmäisen valitusperusteen tueksi esitetyt perustelut ovat perusteettomia.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

28 Komissio väittää ensimmäisessä valitusperusteessa, että unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 41–53 kohdassa riidanalaisen päätöksen perusteluista tekemässä arviossa on useita oikeudellisia virheitä.

29 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 296 artiklan mukainen Euroopan unionin toimielinten toimien perusteluvelvollisuus määräytyy kyseisen toimen luonteen mukaan ja toimielimen perusteluista on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmettävä toimen antaneen toimielimen päättely siten, että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt, ja että toimivaltainen tuomioistuin voi tutkia toimenpiteen laillisuuden. Perusteluvelvollisuutta on arvioitava kaikkien asiaan liittyvien olosuhteiden perusteella, joita ovat muun muassa toimen sisältö, esitettyjen perustelujen luonne ja se tarve, joka niillä, joille toimi on osoitettu tai joita se koskee suoraan ja erikseen, voi olla saada selvennystä tilanteeseen. Perusteluissa ei tarvitse esittää kaikkia merkityksellisiä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, sillä tutkittaessa sitä, täyttävätkö toimen perustelut SEUT 296 artiklan vaatimukset, on otettava huomioon sen sanamuodon lisäksi myös asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt (ks. tuomio 10.3.2016, HeidelbergCement v. komissio, C-247/14 P, EU:C:2016:149, 16 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

30 Ensimmäisen valitusperusteen neljännessä osassa, jota on syytä tarkastella ensiksi, komissio väittää, että unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 46 ja 47 kohdassa virheellisesti, ettei komissio voinut vedota unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan kilpailuissa, joissa hakijoita on paljon, valintalautakunta voi perustella hakijan valitsematta jättämisen lyhyesti.

31 Tässä yhteydessä on muistutettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan valintalautakunta voi kilpailuihin, joissa hakijoita on paljon, liittyvien käytännön vaikeuksien huomioon ottamiseksi ilmoittaa hakijoille ensivaiheessa ainoastaan valintaperusteet ja valinnan tulokset ja myöhemmin se voi antaa tapauskohtaisia selityksiä niitä nimenomaisesti pyytäneille hakijoille (tuomio 26.11.1981, Michel v. parlamentti, 195/80, EU:C:1981:284, 27 kohta; tuomio 9.6.1983, Verzyck v. komissio, 225/82, EU:C:1983:165, 16 kohta; tuomio 8.3.1988, Sergio ym. v. komissio, 64/86, 71/86–73/86 ja 78/86, EU:C:1988:119, 50 kohta ja tuomio 28.2.1989, Basch ym. v. komissio, 100/87, 146/87 ja 153/87, EU:C:1989:97, 10 kohta)

32 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi nyt käsiteltävässä asiassa perustellusti, ettei perusteluvelvollisuudesta aiheutunut kyseessä olevan avoimen kilpailun valintalautakunnalle esillä olevassa asiassa työmäärää, joka olisi verrannollinen kilpailuista, joissa hakijoita on paljon, valintalautakunnalle aiheutuvaan työmäärään. Kuten unionin yleinen tuomioistuin valituksenalaisen tuomion 47 kohdassa totesi, kyseessä olevan avoimen kilpailun valintalautakunta teki päätöksensä sen jälkeen, kun kaikki hakijat olivat jo osallistuneet alkukarsinta- ja arviointikokeisiin sekä osaamista mittaaviin kokeisiin ja kun viimeksi mainitut kokeet oli korjattu ja kun kilpailun läpäisseiden hakijoiden alustava luettelo oli jo laadittu. Unionin yleinen tuomioistuin täsmensi, että valintalautakunnan ensisijainen tehtävä olisi tässä vaiheessa ollut tarkistaa, täyttivätkö hakijat, jotka olivat läpäisseet kokeet parhain arvosanoin, myös koulutustasoa ja työkokemusta koskevat edellytykset, sellaisina kuin ne oli vahvistettu kilpailuilmoituksessa.

33 Kun otetaan huomioon, että nämä karsinnat ja kokeet menestyksellisesti läpäisseitä hakijoita, jotka eivät täyttäneet tämän kilpailun muita edellytyksiä, oli todennäköisesti vähän, ei ollut perusteltua, että valintalautakunta perusteli vain lyhyesti sitä, miksi Di Bernardon hakemus alun perin hylättiin 27.10.2015. Komissio ei sitä suuremmalla syyllä voi vedota kilpailuista, joissa hakijoita on paljon, valintalautakunnalle aiheutuvaan työmäärään, perustellakseen sitä, että riidanalaista päätöstä, joka lähetettiin asianomaiselle henkilölle yli vuoden kuluttua kyseisten kokeiden järjestämisestä vastauksena hänen uudelleentarkastelupyyntöönsä, on perusteltu puutteellisesti. Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin ei tehnyt oikeudellista virhettä katsoessaan, ettei komissio voinut vedota edellisessä

kohdassa mainittuun oikeuskäytäntöön väittääkseen, että kyseessä olevan avoimen kilpailun valintalautakunta oli velvollinen perustelemaan Di Bernardon hakemuksen hylkäämistä vain lyhyesti. Ensimmäisen valitusperusteen neljäs osa on siten hylättävä.

34 Komissio väittää ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa, että erityisesti valituksenalaisen tuomion 41, 45 ja 50 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin antoi liian suuren merkityksen niiden valintaperusteiden ilmoittamiselle, joilla kyseessä olevan avoimen kilpailun valintalautakunta arvioi työkokemusta täyttääkseen perusteluvelvollisuuden. Di Bernardo ei sitä paitsi koskaan yrittänyt selvittää niitä.

35 Tämän tuomion 31 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä ilmenee kuitenkin, että vaikka valintalautakunnalla on velvollisuus esittää ensivaiheessa vain lyhyet perustelut, kuten tilanne on kilpailuissa, joissa hakijoita on paljon, näihin perusteluihin on sisällyttävä tiedot valintaperusteista. Näin ollen valintaperusteet ovat vähimmäistietoja, jotka joka tapauksessa on annettava hakijoille viimeistään samanaikaisesti asianomaisen kilpailun tulosten kanssa. Di Bernardon nyt käsiteltävässä asiassa esittämään uudelleentarkastelupyyntöön annetussa vastauksessa näitä perusteita ei edes mainittu. Asianomainen kykeni vasta tiedon näistä valintaperusteista saatuaan ymmärtämään, kuinka kyseessä olevan avoimen kilpailun valintalautakunta oli päätynyt johtopäätökseen, että hänen tarkoituksenmukaisen työkokemuksensa pituus oli alle kolme vuotta. Näin ollen ei voida väittää, että Di Bernardon intressiä saada niistä tieto olisi valituksenalaisessa tuomiossa liioiteltu.

36 Lisäksi ei voida kohtuudella odottaa, että hakijat pyytävät valintaperusteiden ilmoittamista, jos he eivät edes tiedä näiden perusteiden olemassaolosta. Hakemuksiin sovellettavat valintaperusteet, joita kyseessä olevan avoimen kilpailun valintalautakunta tarkoituksenmukaisen työkokemuksen kestoa arvioidessaan käytti, eivät nyt käsiteltävässä asiassa sisältyneet kilpailuilmoitukseen, ja Di Bernardo sai vasta vastauksena hänen uudelleentarkastelupyyntöönsä tehdystä riidanalaisesta päätöksestä tiedon näiden valintaperusteiden olemassaolosta mutta ei niiden sisällöstä. Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin ei tehnyt oikeudellista virhettä katsoessaan, että valintaperusteet olisi pitänyt antaa asianomaiselle tiedoksi ja että ei voida vaatia, että asianomainen pyytää niitä. Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen osa on siten hylättävä.

37 Ensimmäisen valitusperusteen viidennessä osassa komissio arvostelee unionin yleistä tuomioistuinta siitä, ettei se ottanut valituksenalaisen tuomion 50 kohdassa huomioon sitä, että Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen liitteessä III olevassa 6 artiklassa säädetty valintalautakunnan työskentelyn salassapitoa koskeva periaate oli esteenä sille, että kyseessä olevan avoimen kilpailun valintalautakunnan vahvistamat valintaperusteet, joilla merkityksellistä työkokemusta voitiin arvioida, olisi ilmaistu.

38 On totta, että vertaileva arviointi, jonka valintalautakunta suorittaa hakijoiden soveltuvuutta tutkiessaan, kuuluu tälle työskentelylle ominaisen salaisuuden piiriin. Hakemusten tarkistaminen kyseessä olevaan kilpailuun osallistumiselle asetettujen edellytysten kannalta tapahtuu sitä vastoin objektiivisten tietojen perusteella, jotka ovat lisäksi kunkin hakijan tiedossa hänen osaltaan. Tämän vuoksi valintalautakunnan työskentelyn salassapitoa koskevan periaatteen noudattaminen ei ole esteenä sille, että nämä objektiiviset tiedot ja erityisesti hakemusten käsittelyssä käytetyt valintakriteerit ilmoitetaan, jotta henkilöt, joiden hakemukset on hylätty, voivat saada tiedon hakemuksensa hylkäämisen mahdollisista syistä (ks. vastaavasti tuomio 4.7.1996, parlamentti v. Innamorati, C-254/95 P, EU:C:1996:276, 26–28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Ensimmäisen valitusperusteen viides osa on siksi hylättävä.

39 Ensimmäisen valitusperusteen kuudennessa osassa komissio väittää unionin yleisen tuomioistuimen tehneen oikeudellisen virheen katsoessaan valituksenalaisen tuomion 49–51 kohdassa, että Di Bernardon esittämän kaltainen epätäsmällinen uudelleentarkastelupyyntö velvoitti kyseessä olevan avoimen kilpailun valintalautakunnan antamaan yksityiskohtaisia selityksiä. Komission mukaan tämä

kanta johtaa siihen, että todistustaakka edellytetyn työkokemuksen olemassaolosta siirrettäisiin valintalautakunnalle, vaikka kilpailuilmoituksen mukaan tämä todistustaakka kuuluu nimenomaan hakijoille.

40 Kuten tämän tuomion 29 kohdassa muistutetaan, toimen perusteluista on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmettävä toimenpiteen tehneen unionin toimielimen päättely siten, että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt ja että toimivaltainen tuomioistuin voi tutkia toimenpiteen laillisuuden.

41 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä perusteluvelvollisuuden noudattamisen edellytykseksi ei aseteta minkään pyynnön, kuten asianomaisen päätöksen uudelleentarkastelua koskevan pyynnön, esittämistä, mikä on sitä paitsi vapaaehtoista, eikä varsinkaan sitä, että tämän mahdollisen pyynnön sanamuodon olisi oltava riittävän täsmällinen. Näin on sitäkin suuremmalla syyllä nyt käsiteltävässä asiassa, koska EPSOn 27.10.2015 tekemään päätökseen ei sisältynyt mitään tietoja, joiden perusteella asianomainen olisi voinut esittää yksityiskohtaisemman uudelleentarkastelua koskevan pyynnön. Ensimmäisen valitusperusteen kuudes osa on siksi hylättävä.

42 Ensimmäisen valitusperusteen kolmannessa osassa komissio arvostelee valituksenalaisen tuomion 48 kohtaan sisältyvää arviointia, jonka mukaan Di Bernardon esittämän uudelleentarkastelua koskevan pyynnön sisällöstä ilmenee, että hän ei ollut tietoinen syistä, joiden vuoksi hänen työkokemustaan pidettiin riittämättömänä. On huomattava, että tätä väitettä, joka perustuu unionin yleisen tuomioistuimen tosiseikoista tekemää arviota koskevaan arvosteluun, ei voida tutkia muutoksenhaun yhteydessä lukuun ottamatta sitä tapausta, että tosiseikat on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, mihin ei ole vedottu tämän osan tueksi (tuomio 15.5.2019, CJ v. ECDC, C-170/18 P, EU:C:2019:410, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

43 Ensimmäisen valitusperusteen toisessa osassa komissio riitauttaa unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 43 kohdassa tekemän tulkinnan riidanalaisesta päätöksestä. Tässä päätöksessä todettiin, että ”valintalautakunta oli hakemuksen 2, 5 ja 6 kohdassa mainitusta työkokemuksesta esitetyt todistukset tutkittuaan todennut, etteivät nämä asiakirjat vahvistaneet, että kyseessä oleva työkokemus oli kertynyt pääasiassa kyseisiin työntehtäviin liittyvältä alalta, kuten kilpailuilmoituksessa edellytettiin”. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi mainitussa 43 kohdassa, että koska lisätietoja ei ollut saatavilla, se, että päätöksessä mainittiin vain Di Bernardon hakemuksen 2, 5 ja 6 kohta, viittaa siihen, että hän ei ollut kyennyt osoittamaan työkokemuksensa merkityksellisyyttä vain näissä kolmessa kohdassa. Tämän huomautuksen tueksi voidaan vedota suoraan riidanalaisen päätöksen sanamuotoon, koska päätöksessä mainitaan ”kyseessä oleva” työkokemus. Tämä huomautus kuuluu joka tapauksessa unionin yleisen tuomioistuimen tosiseikoista tekemään arvioon, eikä unionin tuomioistuimen tehtävänä ole tutkia sitä valituksen yhteydessä lukuun ottamatta sitä tapausta, että tosiseikat on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, mihin komissio ei ole vedonnut tämän osan tueksi. Ensimmäisen valitusperusteen toinen osa on siten hylättävä.

44 Ensimmäisen valitusperusteen seitsemännessä osassa komissio arvostelee unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se sekoitti valituksenalaisen tuomion 53–55 kohdassa perusteluvelvoitteen ja päätöksen aineellista lainmukaisuutta koskevien riidanalaisen päätöksen perustelujen hyväksyttävyyden. Näitä kohtia luettaessa ilmenee kuitenkin, ettei unionin yleinen tuomioistuin sekoittanut näitä eri perusteita, vaan se pelkästään muistutti, että päätöksen perustelujen tarkoituksena on muun muassa saattaa sen perustelut sen vastaanottajan tietoon, jotta tämä voi arvioida, onko päätös perusteltu, ja totesi, että hakijan hakemuksen hylkäämisen perusteluja ei nyt käsiteltävässä asiassa ollut ilmoitettu hakijalle riittävän täsmällisesti. Myös tämä valitusperusteen osa on siksi hylättävä.

45 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäinen valitusperuste on hylättävä.

Toinen valitusperuste

Asianosaisten perustelut

46 Toisen valitusperusteen mukaan unionin yleinen tuomioistuin teki valituksenalaisen tuomion 37, 38 ja 53–56 kohdassa kaksi oikeudellista virhettä, kun se kieltäytyi ottamasta huomioon valittajan oikeudenkäynnin aikana esittämiä riidanalaisen päätöksen täydentäviä perusteluja.

47 Komissio väittää toisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se katsoi, että päätöksen perusteluja ei ollut mahdollista täydentää oikeudenkäynnin aikana paitsi siinä tapauksessa, että ne puuttuvat kokonaan, myöskään siinä tapauksessa, että perustelut puuttuvat ”lähes täysin”. Perustelujen ”lähes täydellisen” puuttumisen käsite on lisäksi sekava ja ristiriitainen.

48 Toisen valitusperusteen toisen osan mukaan unionin yleinen tuomioistuin ei ottanut huomioon sitä, että tuomioistuimilla on velvollisuus viran puolesta tutkia, onko kyseinen unionin toimielin täyttänyt perusteluvelvollisuuden. Unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt tämän velvollisuuden perusteella ottaa huomioon oikeudenkäynnin aikana esitetyt perustelut ja todeta, että nämä perustelut aiheuttivat sen, että perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä koskeva kanneperuste oli menettänyt kohteensa. Ainoastaan sitä, että perustelut puuttuvat täysin, ei voida korjata oikeudenkäynnin aikana.

49 Di Bernardo kiistää nämä väitteet.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

50 Toisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa komissio arvostelee unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se rajoitti valituksenalaisen tuomion 37 ja 38 kohdassa mahdollisuutta täydentää puutteellisia perusteluja kanteen nostamisen jälkeen katsomalla, että tämä mahdollisuus on suljettu pois paitsi silloin, kun kyseessä olevan päätöksen perustelut puuttuvat kokonaan, myös siinä tapauksessa, että päätöksen perustelut ”puuttuvat lähes täysin”. Lisäksi perustelujen ”lähes täydellistä puuttumista” koskeva käsite, jota ei mainita oikeuskäytännössä, on ristiriitainen, ja sitä on mahdoton määritellä.

51 Kuten tämän tuomion 29 kohdassa on muistutettu, asianomaiselle vastaisen unionin toimielinten päätöksen perustelemista koskevan velvollisuuden tarkoituksena on antaa unionin tuomioistuimille mahdollisuus valvoa kyseisen päätöksen laillisuutta ja antaa asianomaiselle riittävät tiedot sen arvioimiseksi, onko kyseinen päätös asianmukainen vai onko siinä sellainen virhe, jonka perusteella sen laillisuus voidaan riitauttaa. Tästä seuraa, että perustelut on lähtökohtaisesti ilmoitettava asianomaiselle samaan aikaan kuin hänelle vastainen päätös ja että perustelujen puuttumista ei voida korjata sillä, että asianomainen saa päätöksen perustelut tietoonsa unionin tuomioistuimissa käytävän oikeudenkäyntimenettelyn aikana (tuomio 26.11.1981, Michel v. parlamentti, 195/80, EU:C:1981:284, 22 kohta; tuomio 28.6.2005, Dansk Rørindustri ym. v. komissio (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, 463 kohta ja tuomio 29.9.2011, Elf Aquitaine v. komissio, C-521/09 P, EU:C:2011:620, 149 kohta).

52 Tilanteessa, jossa kyse ei ole siitä, että perustelut puuttuvat, vaan siitä, että ne ovat puutteelliset, tämä puute voidaan poikkeuksellisesti korjata oikeudenkäynnin kuluessa esitetyillä perusteluilla siten, että perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä koskevalla kanneperusteella ei voida enää perustella kyseessä olevan päätöksen kumoamista (ks. vastaavasti tuomio 8.3.1988, Sergio ym. v. komissio, 64/86, 71/86–73/86 ja 78/86, EU:C:1988:119, 52 kohta ja tuomio 28.2.2008, Neirinck v. komissio, C-17/07 P, EU:C:1988:119, 51 kohta).

53 Näin ollen silloin, kun kyseinen unionin toimielin ei voi kilpailujen, joissa hakijoita on paljon, yhteydessä käytännön syistä toimittaa kullekin hakijalle riittäviä perusteluja ajoissa, se voi tällaisissa täysin poikkeuksellisissa tapauksissa esittää unionin tuomioistuimille valintalautakuntien pöytäkirjojen kaltaisia seikkoja (tuomio 28.2.2008, Neirinck v. komissio, C-17/07 P, EU:C:2008:134, 57 kohta).

54 Kuten tämän tuomion 29 kohdassa on jo todettu, perusteluvelvollisuus edellyttää, että toimen perusteluista on yhtäältä selkeästi ja yksiselitteisesti ilmettävä toimen antaneen toimielimen päättely siten, että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt ja että toimivaltainen tuomioistuin voi tutkia toimenpiteen laillisuuden ja toisaalta, että perusteluvelvollisuutta on arvioitava asiaan liittyvien olosuhteiden perusteella, joita ovat muun muassa toimen sisältö, esitettyjen perustelujen luonne ja se intressi, joka niillä, joille toimi on osoitettu, tai muilla henkilöillä, joita se koskee suoraan ja erikseen, voi olla saada selvennystä tilanteeseen. Näin ollen tällä velvoitteella tavoitellun päämäärän ja kaikkien edellä mainittujen seikkojen perusteella on mahdollista katsoa, että päätöstä ei ole perusteltu tai että sitä ei ole perusteltu riittävästi.

55 Unionin tuomioistuin on katsonut tässä yhteydessä, että perustelujen puuttuminen voidaan todeta silloinkin, kun kyseessä olevaan päätökseen sisältyy joitakin perusteluja. Näin ollen ristiriitaiset tai käsittämättömät perustelut merkitsevät perustelujen puuttumista (tuomio 29.9.2011, Elf Aquitaine v. komissio, C-521/09 P, EU:C:2011:620, 151, 168 ja 170 kohta ja tuomio 27.10.2016, Debonair Trading Internacional v. EUIPO, C-537/14 P, ei julkaistu, EU:C:2016:814, 36 kohta). Sama pätee silloin, kun kyseessä olevaan päätökseen sisältyvät perustelut ovat niin puutteelliset, ettei sen vastaanottaja voi mitenkään ymmärtää sen antajan päättelyä päätöksen tekemisen yhteydessä. Tästä syystä unionin tuomioistuimet arvioivat yksityiskohtaisesti, sisältyykö riidanalaiseen päätökseen perustelujen alku, kun niiden on päätettävä, voidaanko perustelujen täydentäminen asian käsittelyn kuluessa hyväksyä (tuomio 28. helmikuuta 2008, Neirinck v. komissio, C-17/07 P, EU:C:2008:134, 54 ja 55 kohta).

56 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee siten, että perustelujen puuttumisesta voi olla kyse muissakin kuin siinä tapauksessa, että perustelut puuttuvat kokonaan. Unionin yleinen tuomioistuin ei näin ollen tehnyt oikeudellista virhettä eikä jättänyt noudattamatta tämän tuomion 52 kohdassa mainittua oikeuskäytäntöä, kun se kuvasi näitä tilanteita ilmauksella ”perustelut puutuvat lähes täysin”. Toisen valitusperusteen ensimmäinen osa on näin ollen hylättävä.

57 Toisen valitusperusteen toisessa osassa komissio arvostelee unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se kieltäytyi ottamasta huomioon komission oikeudenkäynnin aikana toimittamia täydennyksiä riidanalaisen päätöksen perusteluihin ja toteamasta, että perusteluvelvollisuuden noudattamatta jättämistä koskeva kanneperuste oli näin ollen perusteeton. Unionin yleinen tuomioistuin jätti näin toimiessaan noudattamatta unionin tuomioistuimille kuuluvaa velvollisuutta tutkia viran puolesta, oliko kyseinen unionin toimielin täyttänyt perusteluvelvollisuutensa.

58 Toisin kuin komissio väittää, unionin toimielimillä ei kuitenkaan ole oikeutta korjata unionin tuomioistuimissa puutteellisesti perusteltuja päätöksiään, eikä näillä tuomioistuimilla ole velvollisuutta ottaa huomioon lisäselvityksiä, jotka kyseessä olevan toimen antaja on toimittanut vasta oikeudenkäynnin aikana, arvioidessaan perusteluvelvollisuuden noudattamista. Kuten julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 94 kohdassa totesi, tällainen oikeustila saattaisi hämärtää unionin hallintoviranomaisten ja tuomioistuinten välisen toimivallan jakoa, heikentää laillisuusvalvontaa ja vaarantaa kanneoikeuden käyttämisen.

59 Ainoastaan poikkeuksellisissa tapauksissa, kuten muun muassa tämän tuomion 53 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa, jossa kävi ilmi, että kyseisen unionin toimielimen oli käytännössä mahdotonta perustella riidanalaista päätöstä oikeudellisesti riittävällä tavalla, perusteluja voidaan täydentää toimen antajan oikeudenkäynnin aikana esittämillä selityksillä. Edes näissä harvoissa tapauksissa toimen, jota ei ole riittävästi perusteltu, korjaaminen kanteen nostamisen jälkeen annetuilla selityksillä ei kuitenkaan ole automaattista. Kun näet otetaan huomioon asianosaisten välinen epätasapaino, jonka riidanalaisen toimen perustelujen toimittaminen myöhään voi aiheuttaa, unionin

tuomioistuinten on vielä tarkistettava, kuten julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 95 kohdassa totesi, onko vaarana, että päätöksellä hyväksyä poikkeuksellisesti täydentävät perustelut loukataan puolustautumisoikeuksia. Niiden on tässä yhteydessä otettava huomioon muun muassa menettelyvaihe, jossa kyseinen unionin toimielin on esittänyt selitykset, ja varmistuttava siitä, että asianomaisella henkilöllä on tosiasiallisesti ollut mahdollisuus vastata niihin.

60 Joka tapauksessa on niin, että jos riidanalaista päätöstä ei ole perusteltu, päätöksen tehnyt toimielin ei voi korjata tällaista virhettä esittämällä perustelut tuomioistuimessa, kuten tämän tuomion 51 kohdassa muistutettiin. Kuten tämän tuomion 56 kohdassa mainittiin, unionin yleinen tuomioistuin totesi, että riidanalaista päätöstä ei ole perusteltu. Unionin yleistä tuomioistuinta ei siksi voida arvostella siitä, ettei se ottanut huomioon komission oikeudenkäynnin aikana esittämiä perusteluja. Toisen valitusperusteen toinen osa on siten hylättävä.

61 Toinen valitusperuste on siten hylättävä kokonaisuudessaan.

62 Näin ollen valitus on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

63 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan, jota saman työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla sovelletaan valituksen käsittelyyn, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska Di Bernardo on vaatinut, että komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, ja koska komissio on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Valitus hylätään.

2) Euroopan komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset